

Monumentnummer*: 513548

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 11 september 2000
Kadaster deel/nr 82887/64

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Barneveld Barneveld Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Barneveld

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Barneveld B 3711

Omschrijving**

HOOFDGEBOUW (De Schaffelaar). In opdracht van J.H. baron van Zuylen is in 1852 (zie gevelsteen ca. 1 meter boven het maaiveld) het huis gebouwd in Engelse neogotische stijl naar ontwerp uit 1852 van de Bossche -architect A. van Veggel, die zich echter sterk baseerde op een anoniem ontwerp uit 1841. Het huis werd ten zuidwesten van de oorspronkelijke bouwplaats (Koeweide), los van de bestaande formele aanleg, gesitueerd. Bij deze nieuwe situering werd uitgegaan van een zichtas in zuidwestelijke richting op de toren van de Hervormde Kerk van Barneveld. Tussen 1977 - 1981 is het huis, onder leiding van architect W.A. Heineman uit Velp, gerestaureerd. Hierbij is de toren, die na de tweede wereldoorlog was afgebroken, gereconstrueerd en het dak met oude Duitse leien vernieuwd. Het op haakvormige grondslag opgetrokken huis op een rustica plint bestaat uit een souterrain en twee bouwlagen met de meest representatieve en plastisch vormgegeven gevel aan de voorzijde -gericht op het dorp Barneveld- en de meer vlak vormgegeven gevels aan de zijkanten. De in baksteen opgetrokken gevels die door kantelen worden beëindigd, zijn alle geornamenteerd met als natuursteen aandoende, behakte en bepleisterde elementen, zoals vensteromlijstingen, daklijsten, pinakels, waterspuwers en waterlijsten die de verschillende bouwlagen markeren. Bij de restauratie 1977 - 1981 zijn een aantal van deze elementen vervangen door massief beton. Alle vensters zijn gevat in een omlijsting en kennen een robuuste roedentracing in Tudorvormen met een vierpas in het bovenlicht; alle kozijnen zijn geheel in gietijzer uitgevoerd. De symmetrisch ingedeelde voorgevel van vijf brede traveeën heeft een vooruitspringende middenpartij en iets risalerende zijdelen, die met een topgevel boven de daklijst uitsteken. De zijrisalieten worden geflankeerd door vierkante (loze) torens met spaarvelden en kantelen, terwijl de middenrisaliet voorzien is van arkels op de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hoeken. Voor elk risaliet bevindt zich een driezijdige uitgebouwd, verdiepingloos erker/portaal. In de zijgevels van de middenrisaliet smalle vensters. De hoofdingang in de middenrisaliet is bereikbaar via het driezijdige portaal met centraal een omlijste Tudorboogvormige gevelopening geflankeerd door spitsboogvormige openingen; dit ritme/vormtaal herhaalt zich in de dubbele glazen toegangsdeur met een spitsboognis aan weerszijden. Het portaal wordt afgewerkt met een versierde daklijst en bekroond door een opgewerkte balustrade in vierpasmotief; daarboven een tweede balkon met kantelen en een trasering van driepassen ter afsluiting van de middenrisaliet. De erkers voor de zijrisalieten worden bekroond door kantelen (baksteen/natuursteen). De linker zijgevel van vier traveeën en de rechter zijgevel van vijf traveeën kennen een regelmatige vensterindeling. In het midden van de rechter zijgevel bevindt zich een door arkels geaccentueerde toegangspartij aan een bordes met dubbele toegangsdeur voorzien van bovenlicht in vierpasmotief gevat in een rechthoekige omlijsting. De kopsegevels aan de achterzijde zijn voorzien van blinde vensters (overeenkomstig het originele ontwerp); in het midden van de achtergevel een uitbouw van het trappenhuis, ook links daarvan. In het INTERIEUR is onder meer van belang de gaaf bewaarde oorspronkelijke plattegrond en ruimte-indeling met op de as een centrale hal en trappenhuis van elkaar gescheiden middels een dwarsgang, hal en gang met marmer en de gaaf bewaarde aankleding in Tudor/neogotische stijl die in het hele huis is doorgevoerd (NB de afwerking is niet geheel voltooid): de hal met gestucte hanggewelfjes, twee muurtafels, op overgang hal naar gang een raamwerk met drie bogen oorspronkelijk met glas-in-lood, het trappenhuis met balustrade; rijk gedecoreerde kamers met stucplafonds, betimmering/lambriseringen en marmeren schoorsteenmantels; vensterkozijnen van gietijzer bekleed met houten belegstukken; deels gehoute paneeldeuren en posten. In het souterrain is een waterkelder en dienstruimten die met baksteen overwelfd zijn.

Waardering

HOOFDGEBOUW (De Schaffelaar) van algemeen belang:

- vanwege de ouderdom;
- vanwege de voor Nederland vrijwel unieke vormgeving van Engelse neogotische stijl;
- vanwege het bijzondere materiaalgebruik -combinatie van baksteen, behakte en bepleisterde baksteen, gietijzer- en de ornamentiek;
- vanwege de samenhang en gaafheid van het in- en exterieur en de gaaf bewaard gebleven ruimte-indeling en aankleding van het interieur;
- vanwege de beeldbepalende ligging in de tuin- en parkaanleg en ten opzichte van de dorpskern van Barneveld (oriëntatie op de toren van de Hervormde Kerk);
- vanwege de functioneel-ruimtelijke relatie met de andere onderdelen van de buitenplaats.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Kasteel, buitenplaats

Functie

Landhuis

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument